

EMBRYONÁLNÍ VÝVOJ TRÁVICÍ SOUSTAVY

It is not birth, marriage or death which is the most important time in your life, but Gastrulation.

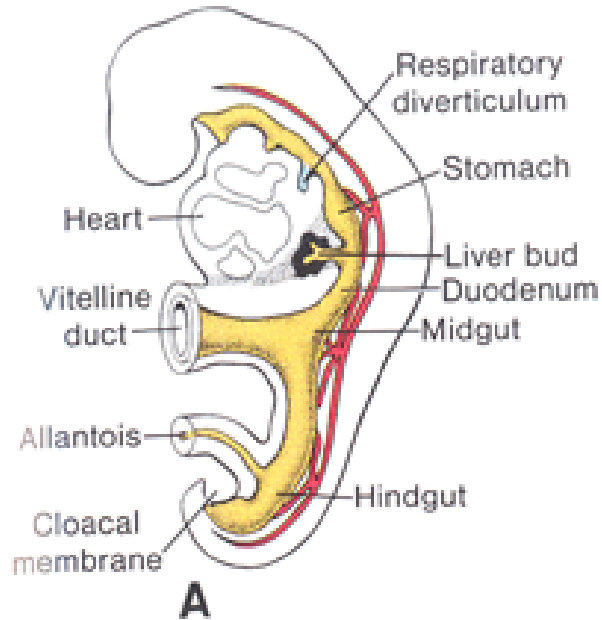
– Lewis Wolpert, 1989

Lewis Wolpert, 1929-2021

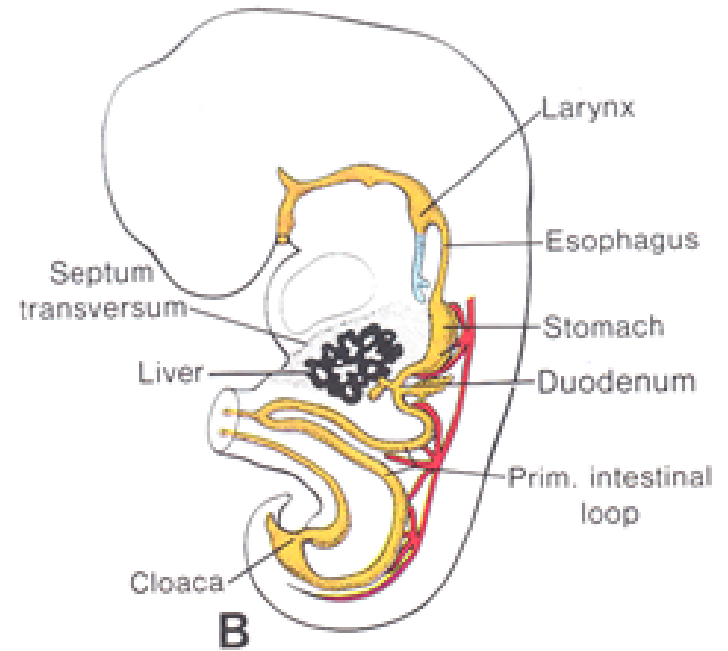
VÝVOJ GIT

TÝDEN cca

4.

5.

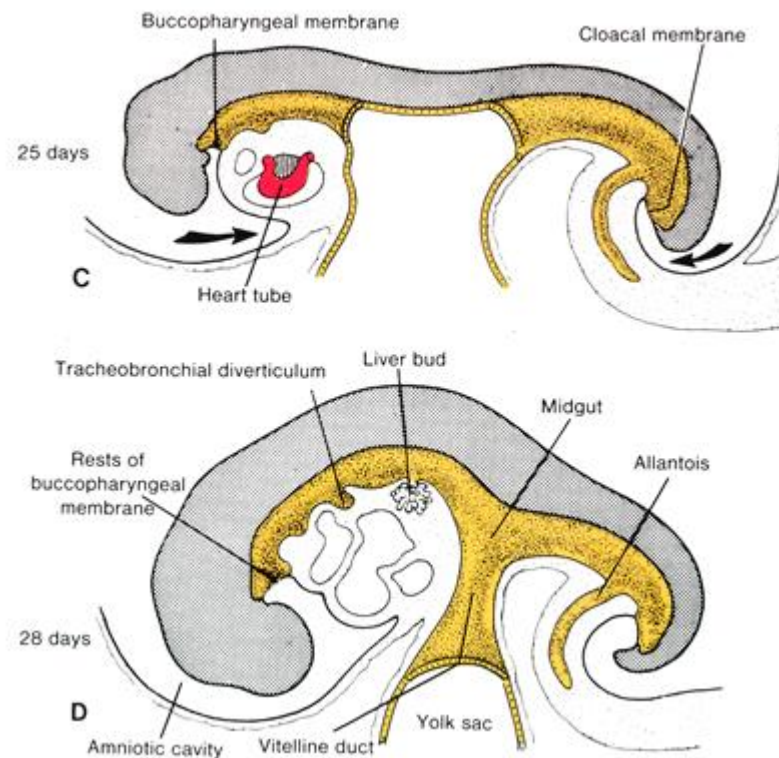
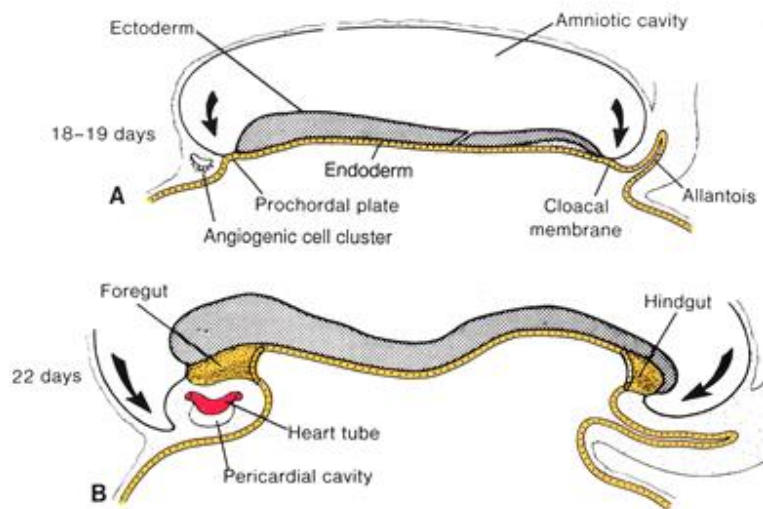
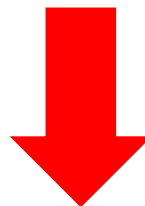

VELIKOST EMBRYA 3 mm

?

PRIMITIVNÍ STŘEVO

cefalokaudální a laterální flexe embrya

PRIMITIVNÍ STŘEVO

počátek 4. týdne

- orofaryngová (stomodeum) membrána
- kloaková (proktodeum) membrána

Přední střevo

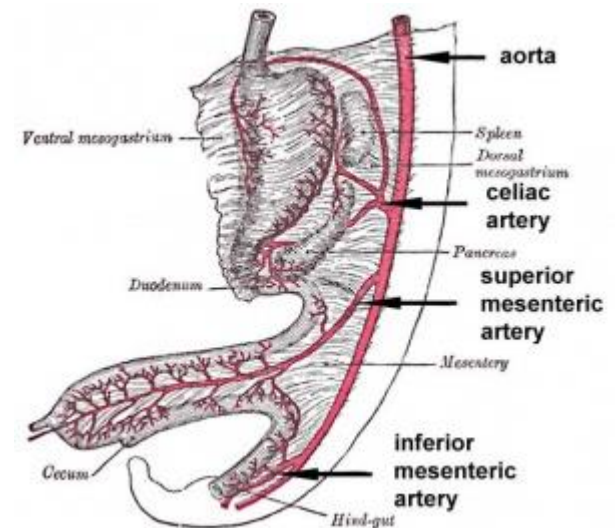
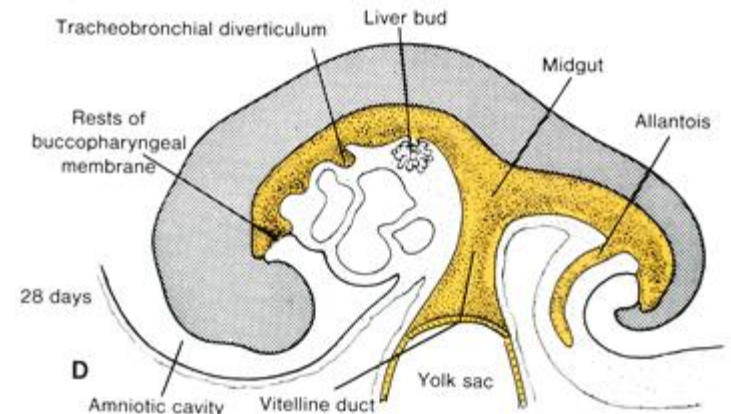
- primitivní farynx (→ a deriváty)
- dolní cesty dýchací (→ laryngotracheální výchlípka)
- játra a žlučové cesty (→ jaterní divertikulum)
- pankreas (→ pankreatické výchlípky)

- jícen a žaludek
- proximální duodenum

Střední střevo

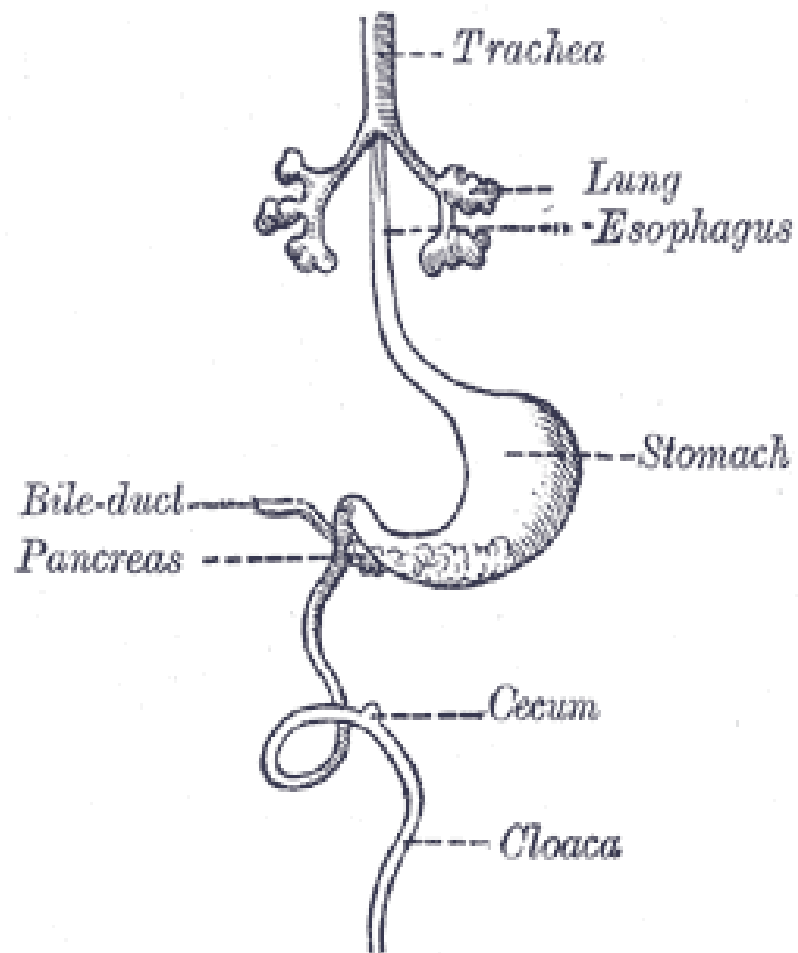
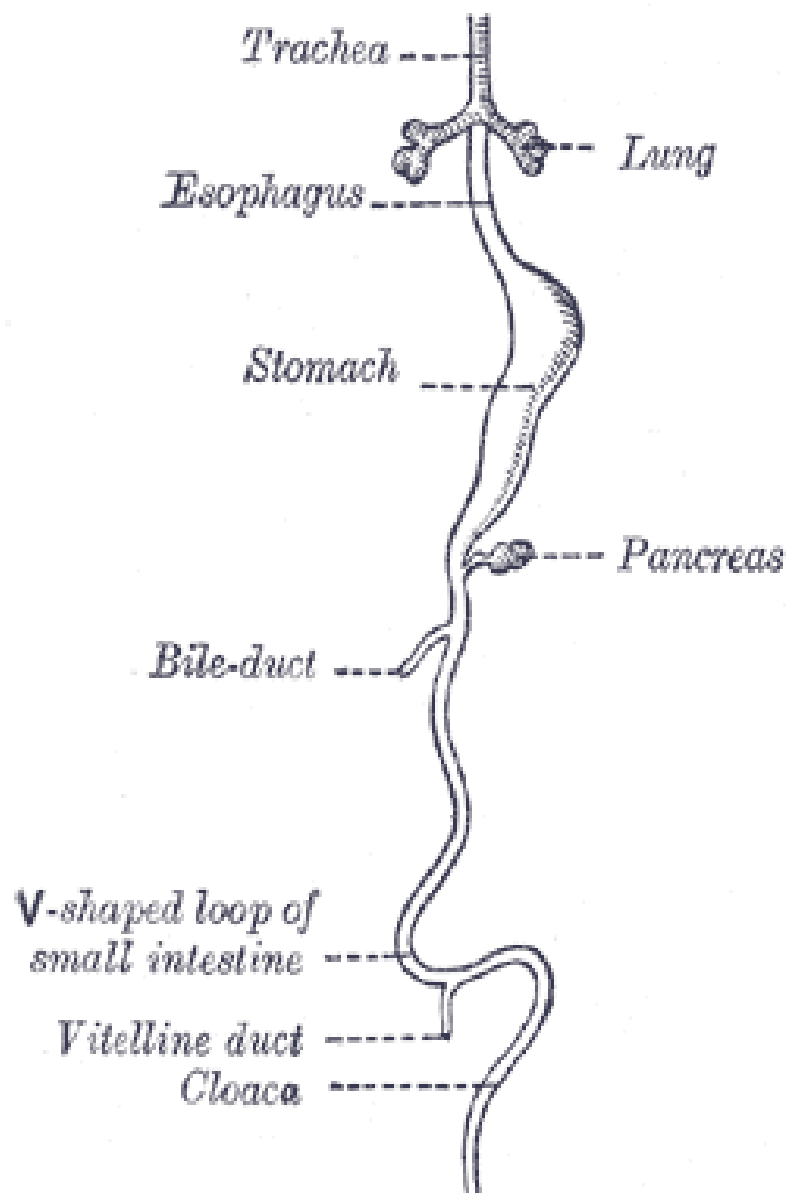
- distální duodenum, ileum, jejunum
- caecum, appendix, colon ascendens, colon transversum (1/2-2/3)

Zadní střevo

- colon transversum (1/3-1/2), colon descendens, colon sigmoideum
- rectum, anální kanál
- část močového systému (výstelka močového měcháře, uretry)

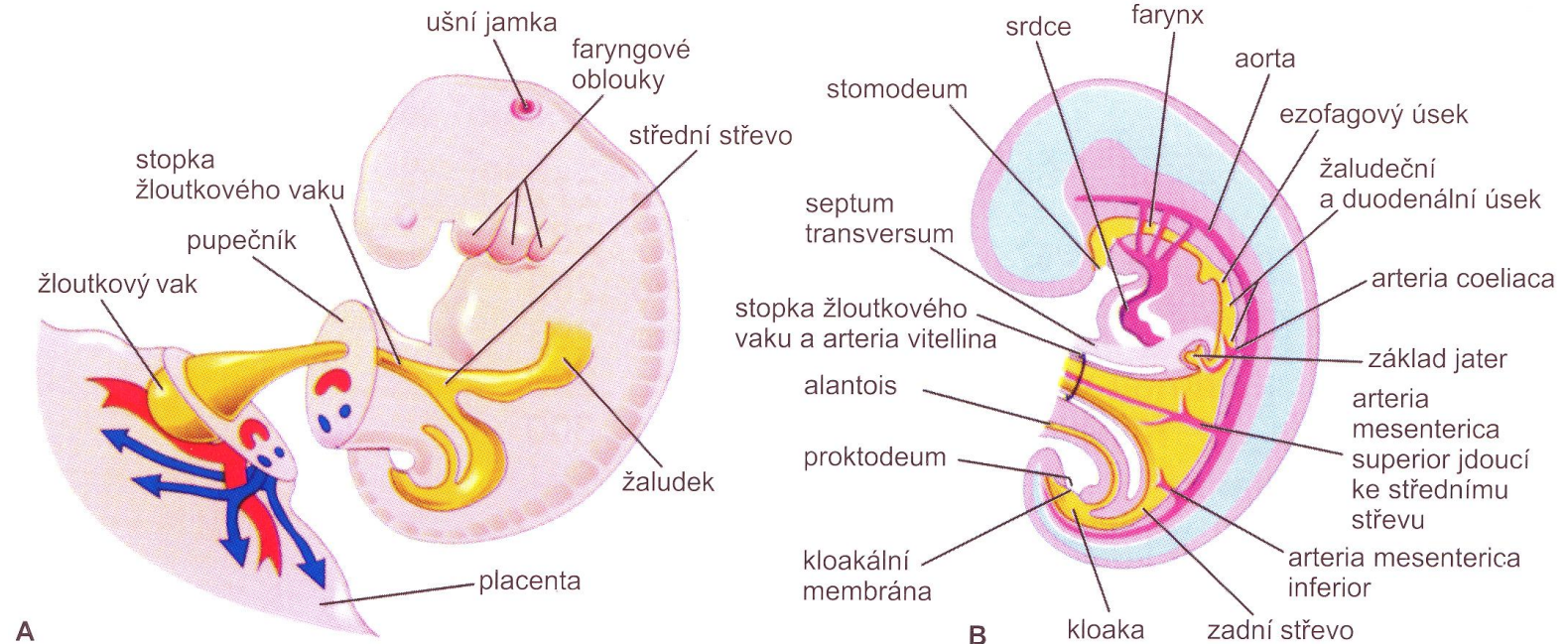
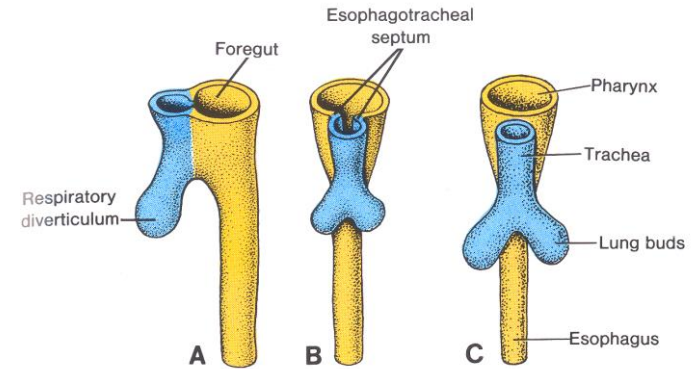

VÝVOJ TRÁVICÍ TRUBICE

JÍCEN

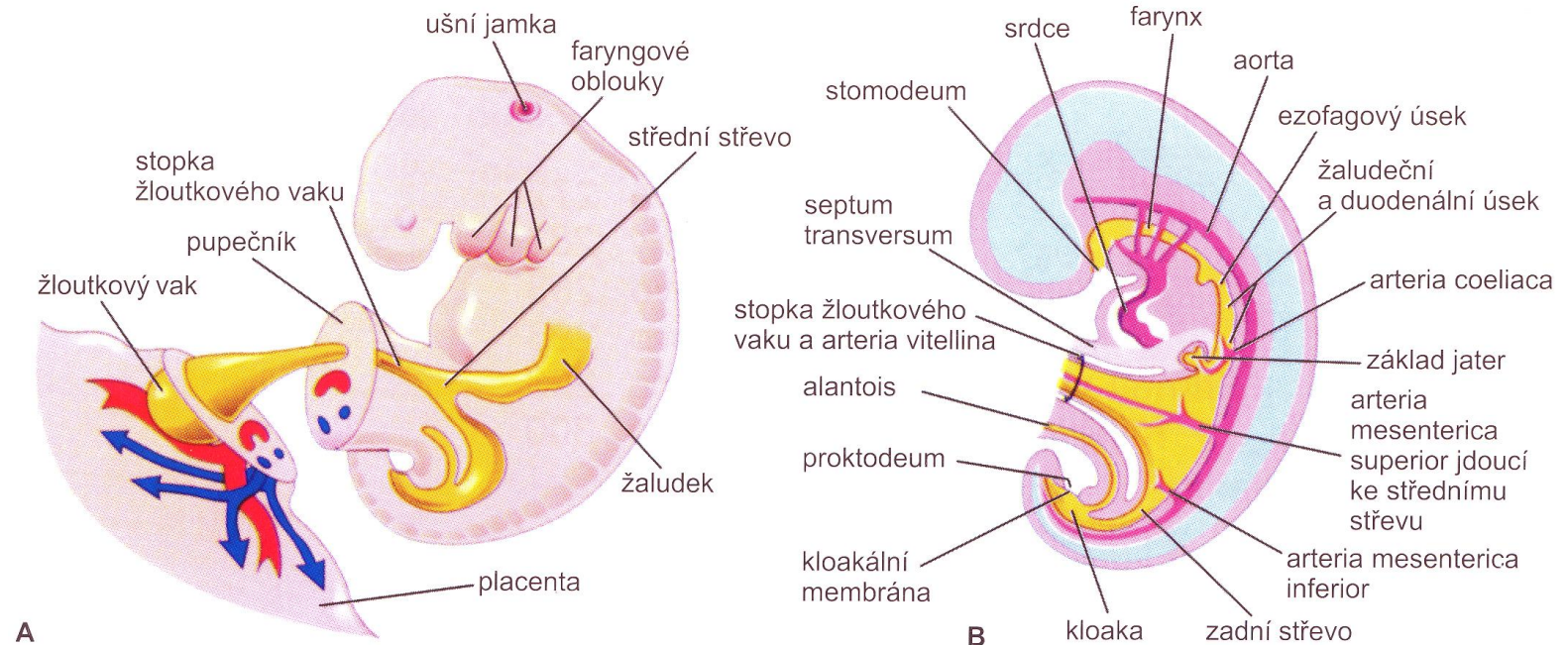
- derivát předního střeva
- tracheoezofágové septum (4. týden)
- rychlý růst kaudálně díky vývoji srdce a plic (konečná relativní délka 7. týden)
- výstelka endodermového původu
- obliterace, rekanalizace do konce 8. týdne
- svalová vrstva z mezenchymu kaudálních faryngových oblouků nebo splanchnopleury

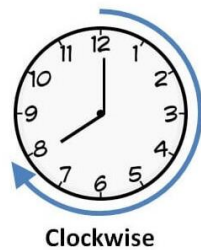
ŽALUDEK

- derivát předního střeva
- fusiformní dilatace (4. týden) v mediální rovině
- podélná a ventrolaterální expanze → vznik velké a malé křivky
- rotace žaludku

ŽALUDEK

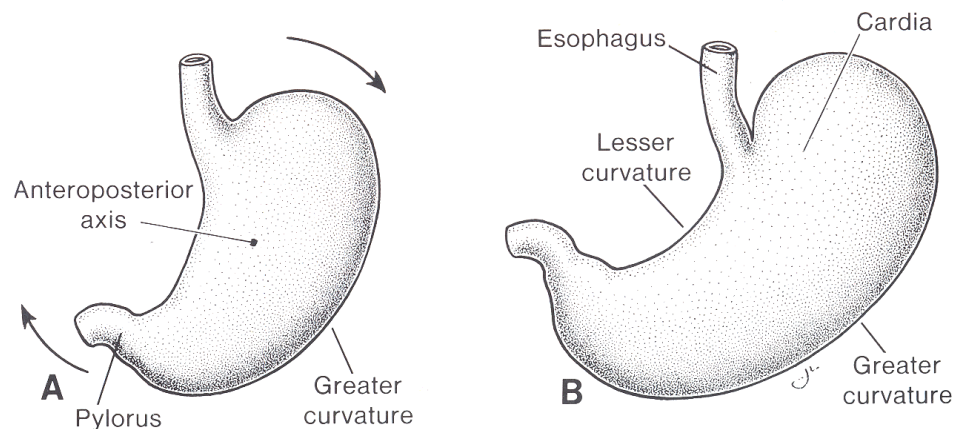
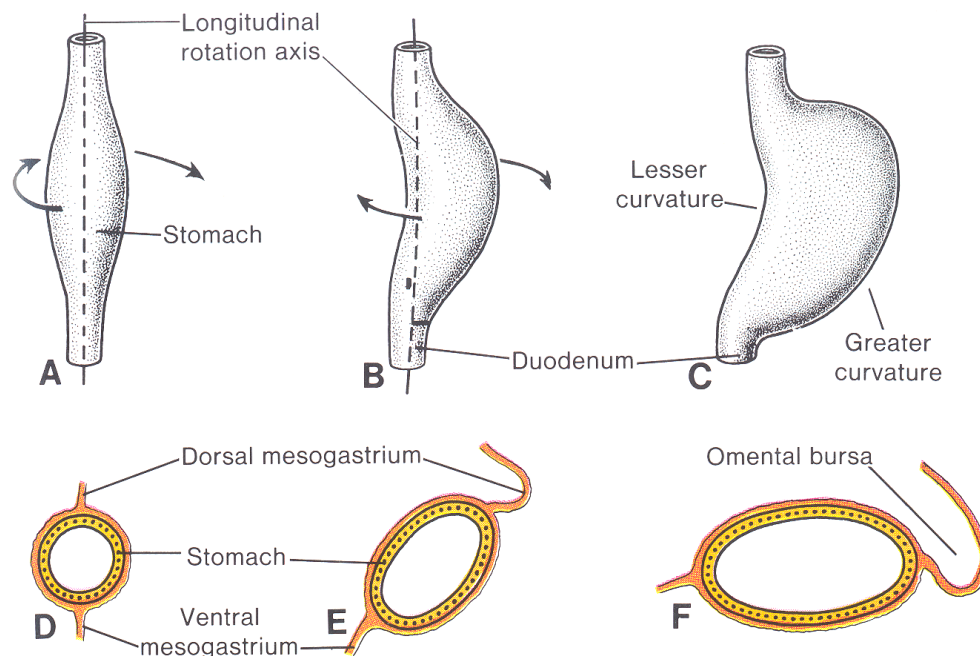
- rotace žaludku
- 90°

ventrální malá křivatura → doprava
dorsální velká křivatura → doleva
levá strana → ventrálně
pravá strana → dorsálně
kraniální část → doleva kaudálně
kaudální část → doprava kraniálně

výsledná anatomická poloha l. a p.
nervus vagus

- mezenteria žaludku
- mezogastrium dorsale (zadní)
→ bursa omentalis a omentum majus
- mezogastrium ventrale (přední)
→ fixace žaludku a duodena

DUODENUM

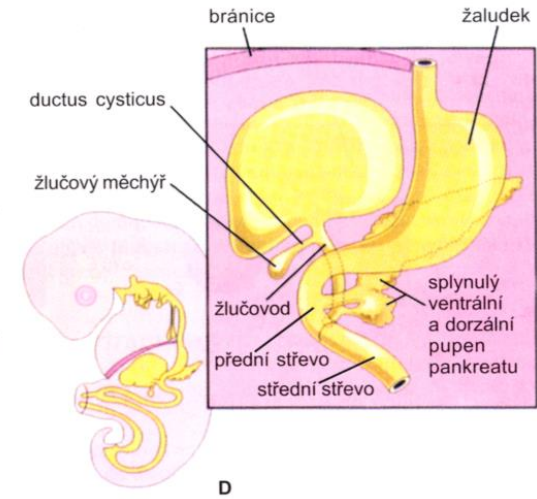
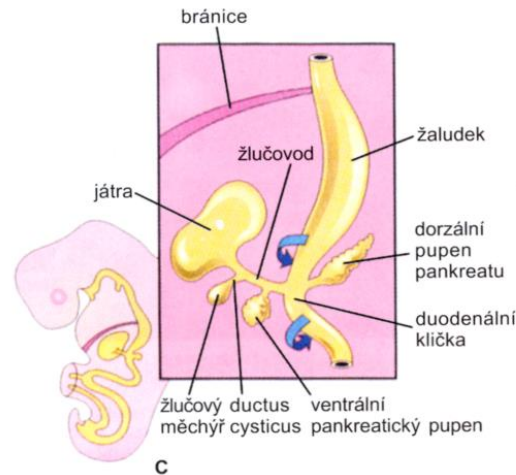
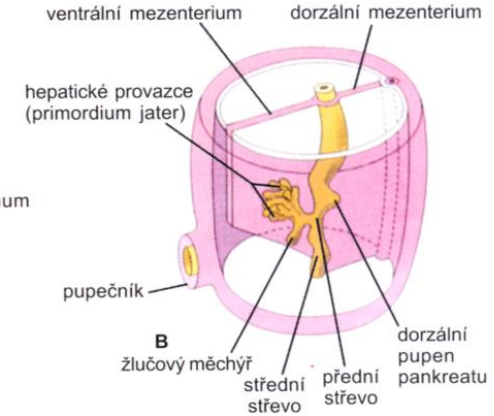
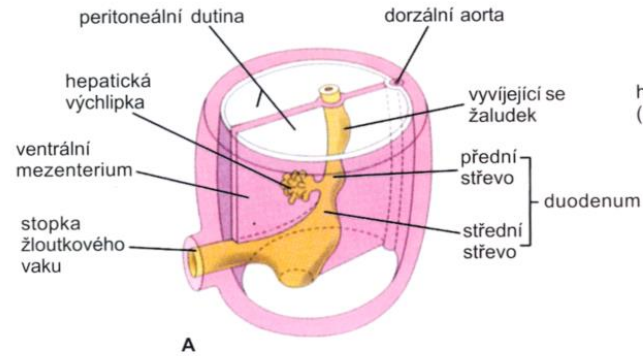
- kaudální přední a kraniální střední střevo

- duodenální klička

- 5. a 6. týden – obliterace v důsledku proliferace endodermu, rekanalizace 8. týden

- úzký vztah s vývojem jater a pankreatu

- důsledek rotace žaludku a duodena - retroperitoneální poloha duodena a pankreatu

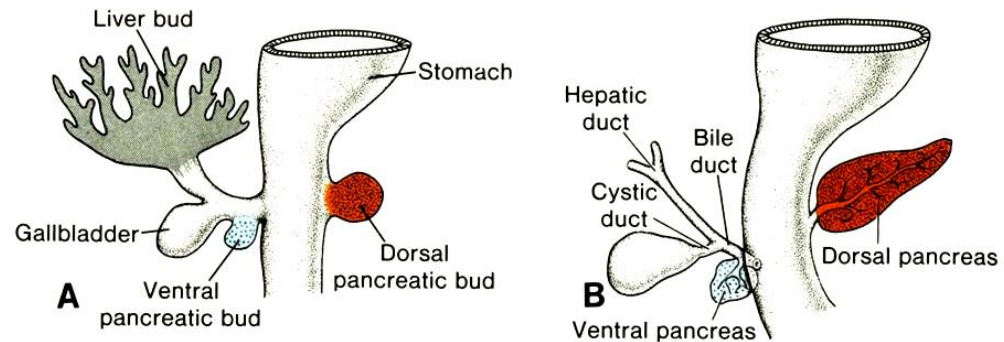
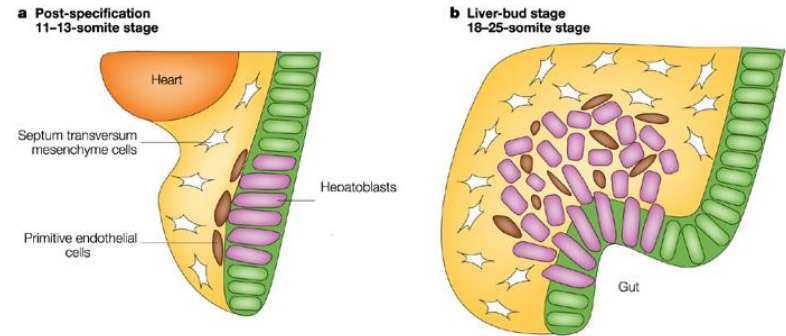
JÁTRA

- Výchlípka ventrální stěny embryonálního duodena – jaterní divertikulum
- Pars hepatica (parenchym + ductus hepaticus) a pars cystica (ductus cysticus + žlučník) vytváří d. choledochus
- Rychle proliferující buňky pronikají do septum transversum (mesodermální ploténka mezi perikardiální dutinou a žloutkovým vakem) a vrůstají do ventrálního mesenteria
- Jaterní trámce → parenchym
- Interakce mezi buňkami jaterních trámců a vv. omphalomesentericae indukují vznik jaterních sinusoid
- Vazivo, Kupfferovy a hematopoetické buňky – z mesodermu septum transversum
- Mesoderm na povrchu diferencuje ve viscerální peritoneum

• 10. týden

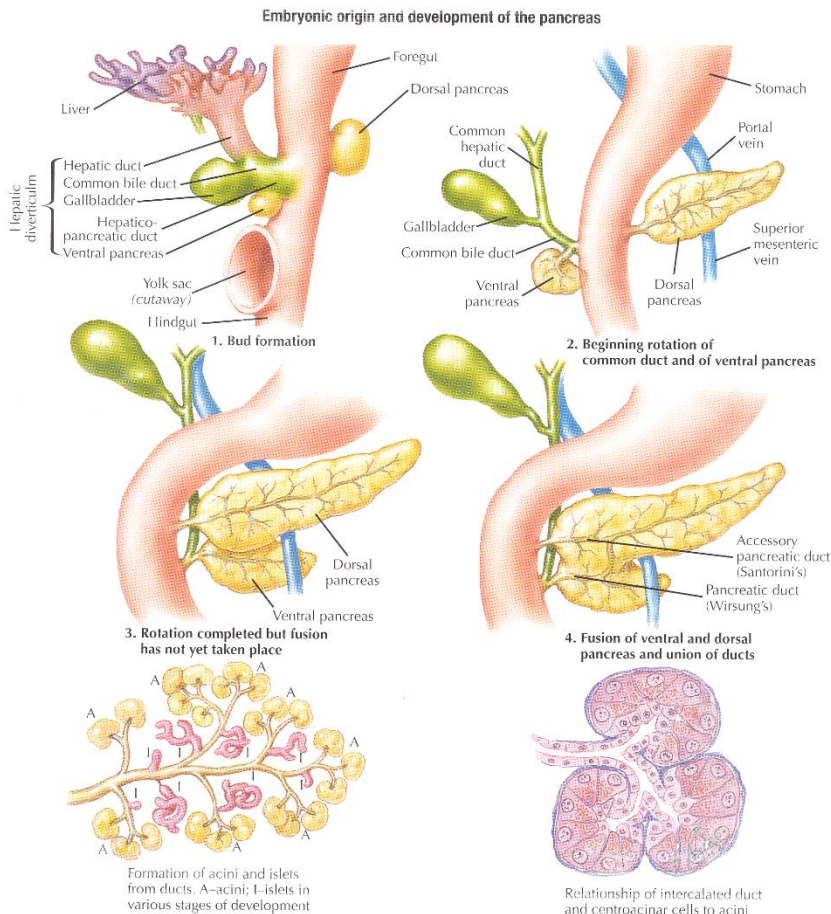
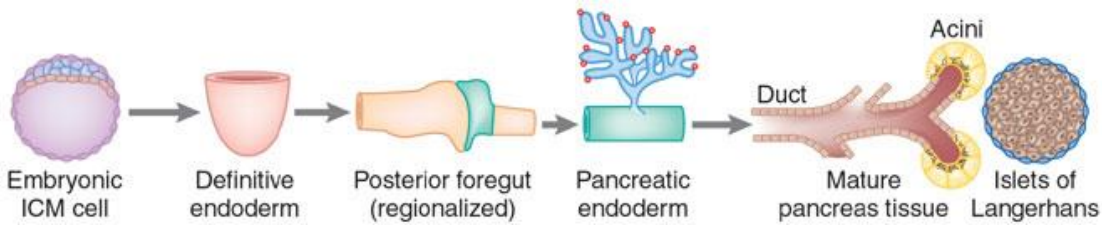
- 10% těla
- hematopoeze

• 12. týden - produkce žluči

PANKREAS

- 6. týden vývoje

- dvě endodermální divertikula

- dorsální a ventrální výchlipka duodena (= pancreas dorsale et ventrale)

- po rotaci duodenální kličky obě divertikula splývají → vývody zůstávají (ventrální - hlavní and dorsální - vedlejší)

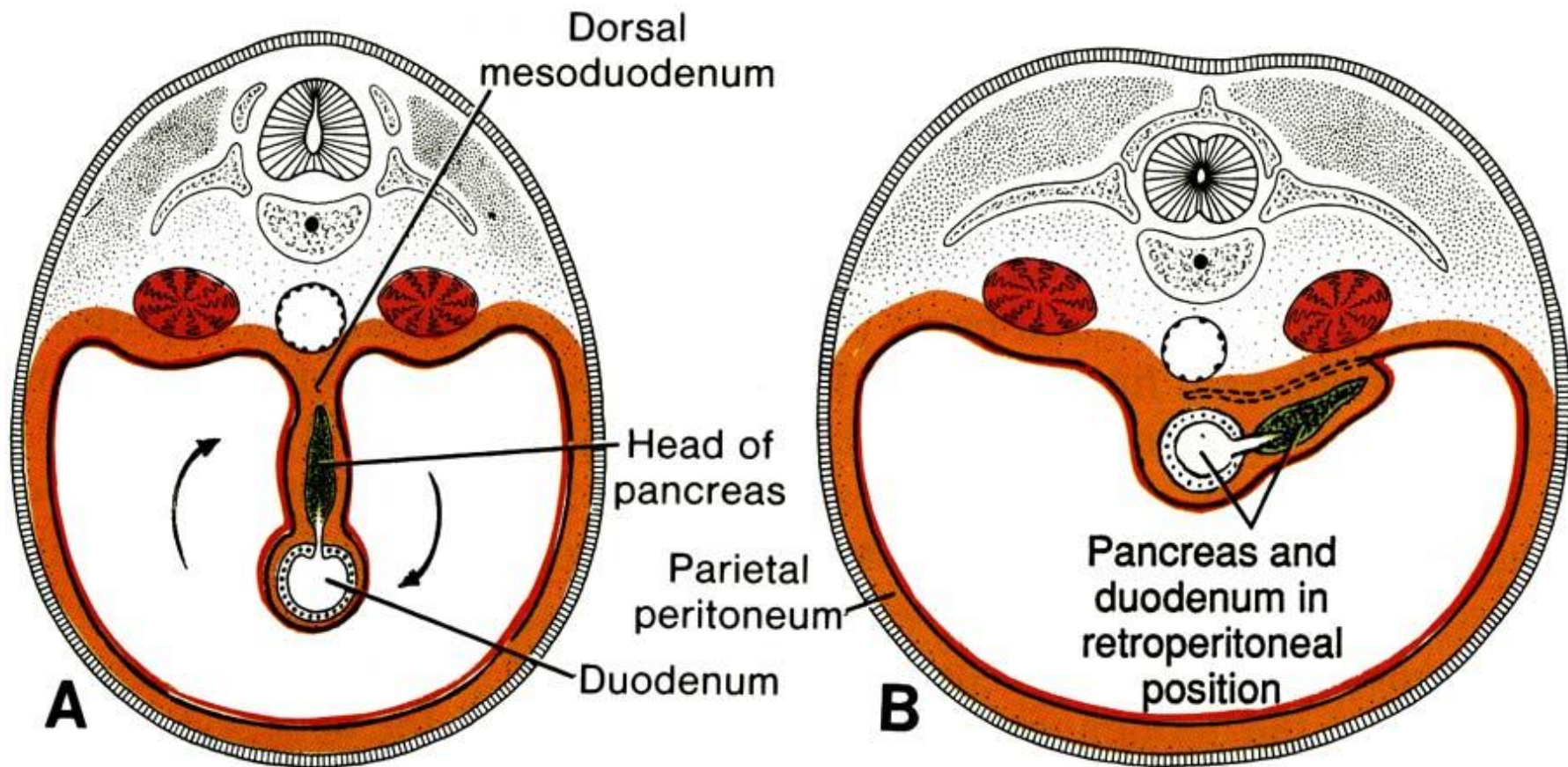
- nejprve duktální systém

- následně vývoj sekrečních acinů

- buňky, které nejsou součástí duktů, vytváří izolované skupiny a diferencují do buněk Langerhansových ostrůvků

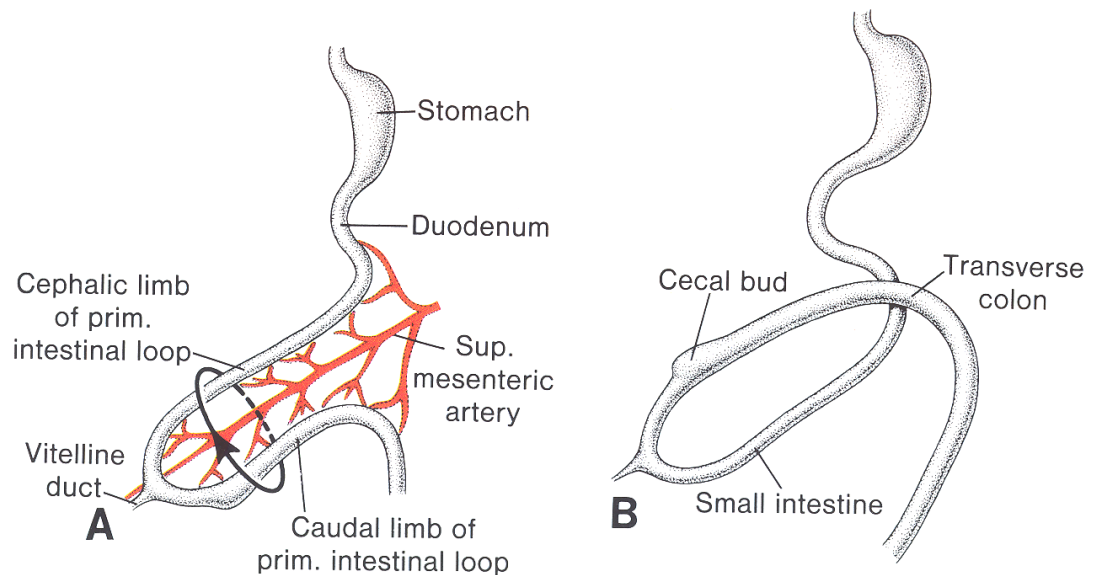
- od 4. měsíce vývoje i.u. – sekreční aktivita

PANKREAS – SEKUNDÁRNĚ RETROPERITONEÁLNÍ

STŘEDNÍ STŘEVO

- distální duodenum, ileum, jejunum
- caecum, appendix, colon ascendens, colon transversum (1/2-2/3)
- a. mesenterica superior
- pupeční klička se dvěma raménky komunikuje se žloutkovým vakem
- komunikace s extraembryonálním coelomem – fyziologická pupeční hernie – 6. týden
- repozice 10. týden

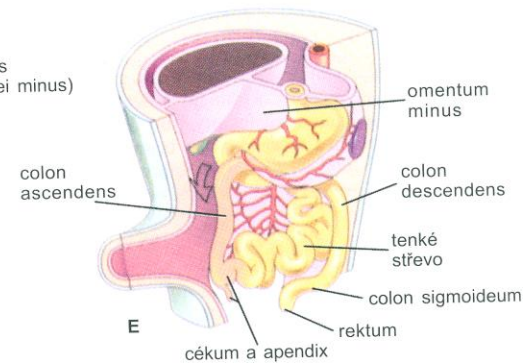
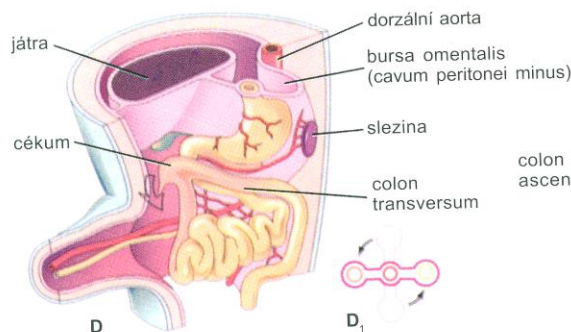
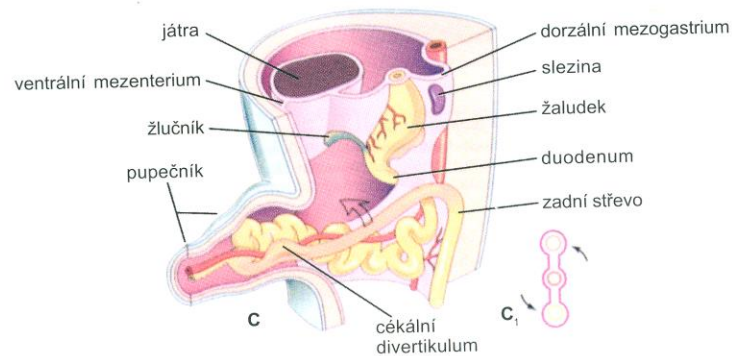
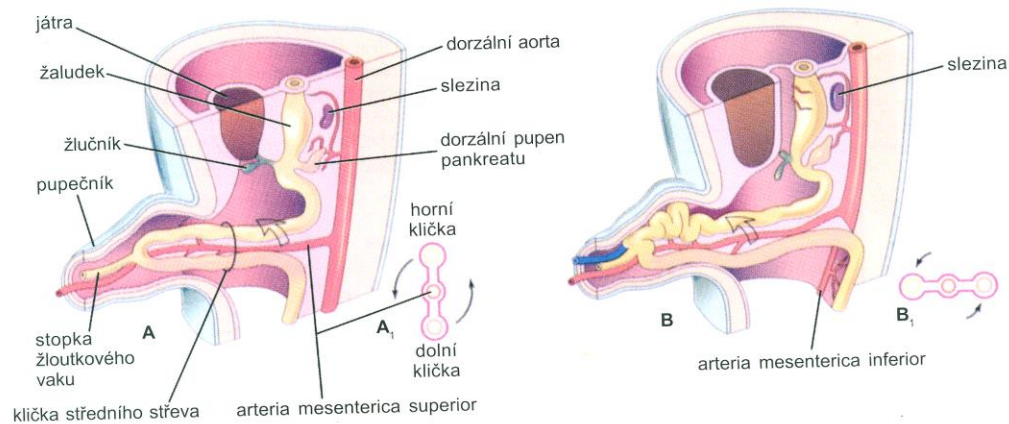

STŘEDNÍ STŘEVO - ROTACE

- v pupečníku rotace o 90°
- po repozici o dalších 180°

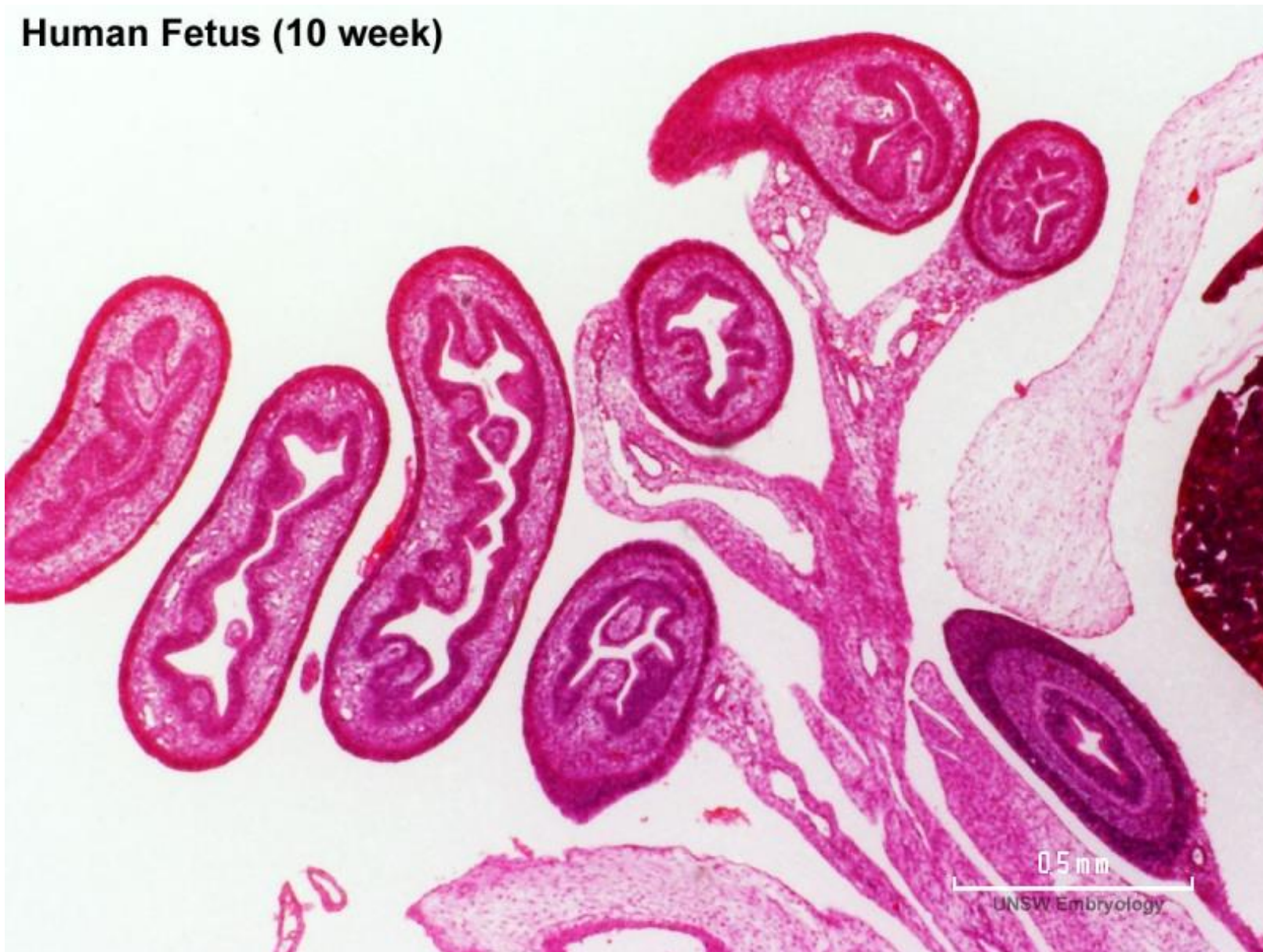

Anti-Clockwise

Human Fetus (10 week)

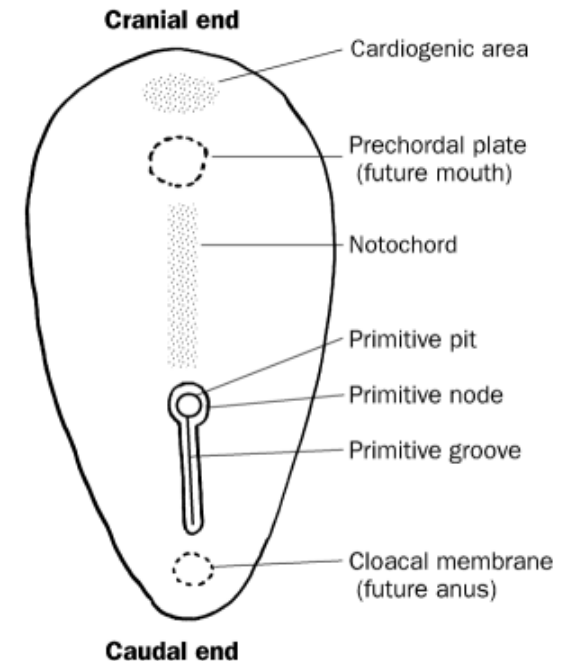
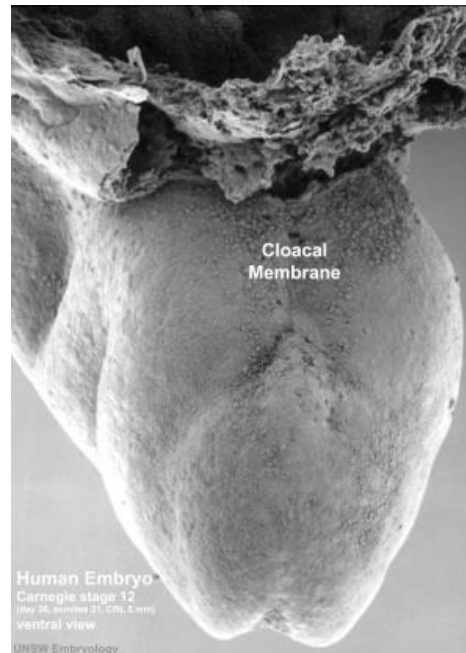
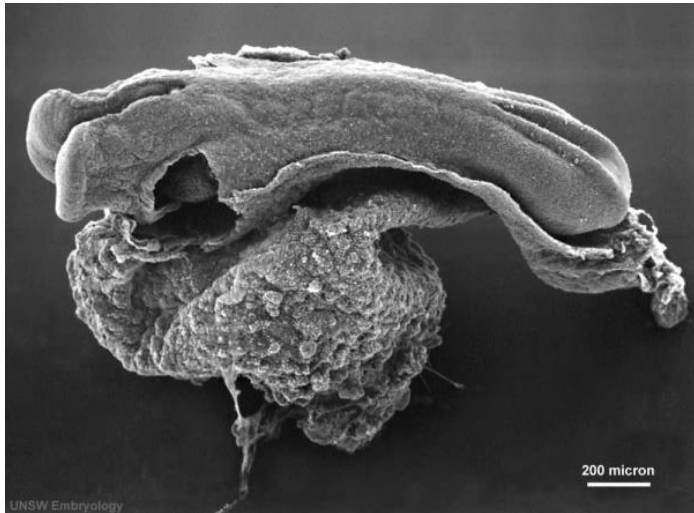

A grayscale 3D model of a developing embryo, viewed from a lateral perspective. The midgut is shown as a long, thin, tube-like structure that has rotated significantly. The text "Embryological Rotation of the Midgut" is overlaid in white, serif font across the center of the image. The background is solid black.

**Embryological Rotation
of the Midgut**

ZADNÍ STŘEVO

- colon transversum (1/3-1/2), colon descendens, colon sigmoideum
  - rectum, anální kanál
  - část močového systému
  - a. mesenterica inferior
-
- kloaka
    - společné přechodné vyústění urogenitálního a trávicího systému
    - kloaková membrána - entoderm kloaky a ektoderm proktodea

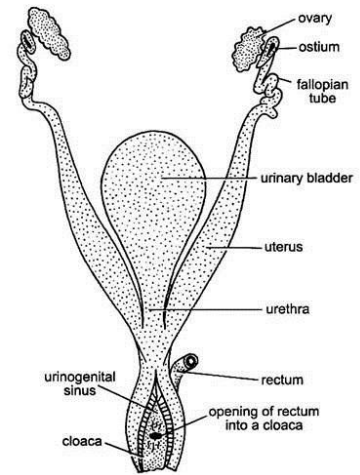

Fig. 31.6. Female reproductive system of platypus (Diagrammatic).

ZADNÍ STŘEVO – KLOAKA A JEJÍ DERIVÁTY

- kloaka
- kloaková membrána - entoderm kloaky a ektoderm proktodea
- urorektální septum dělí kloaku na dorsální **anorektální kanál** a ventrální **sinus urogenitalis**

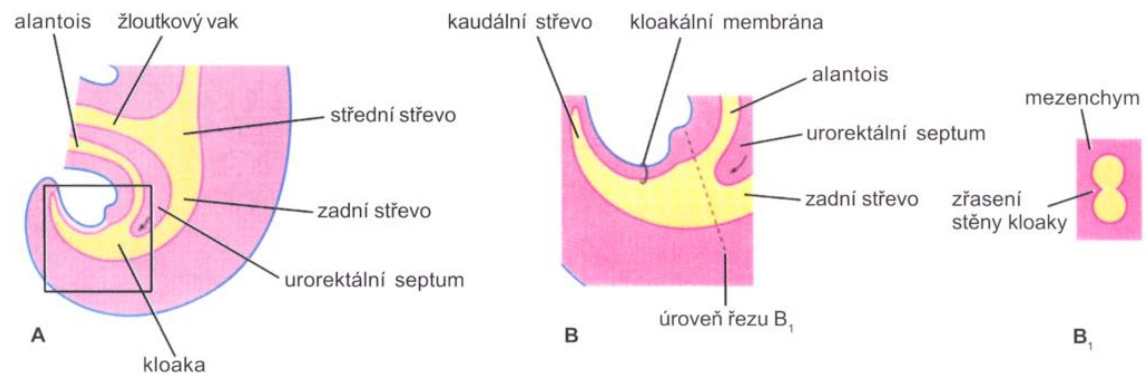
močový měchýř
urethra feminina
horní část urethra masculina
vestibulum vaginae

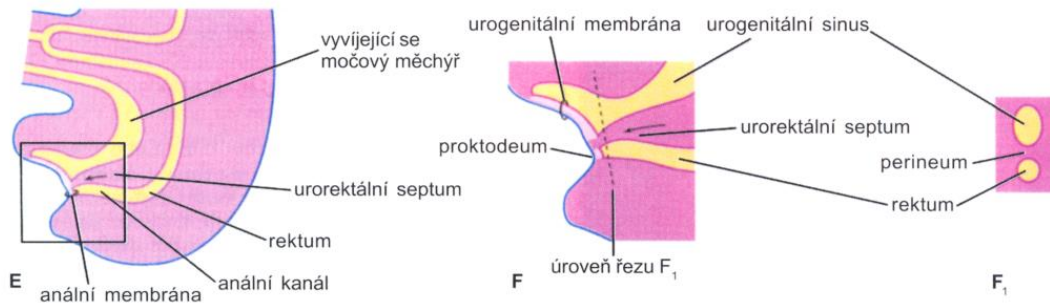
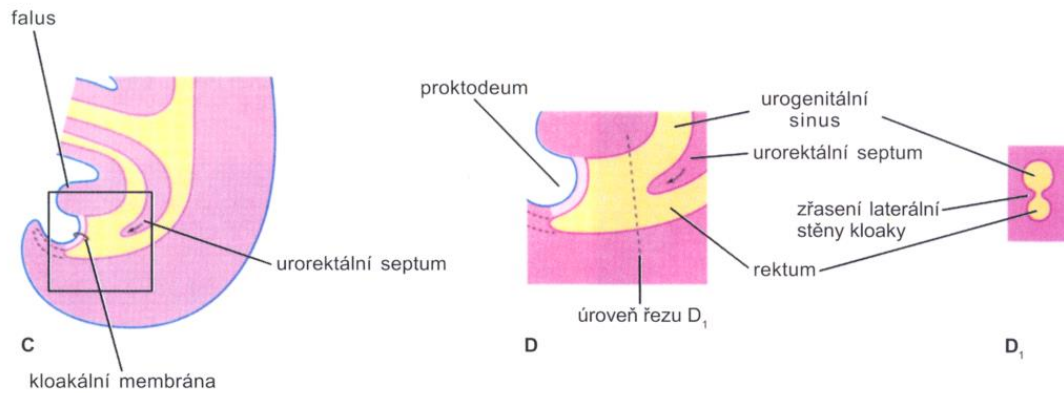
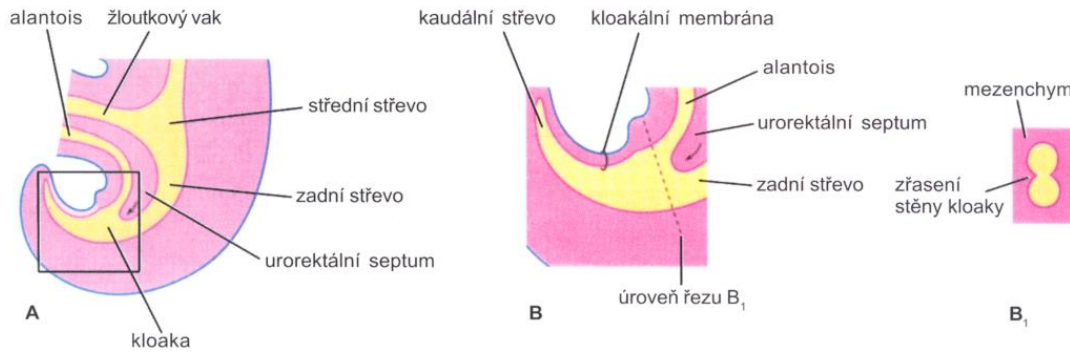
rektum

horní část
análního kanálu

- srůstem s kloakovou membránou vznikne membrana analis a membrana urogenitalis
- perineum
- 8. týden – perforace anální membrány

ZADNÍ STŘEVO – RECTUM A ANUS

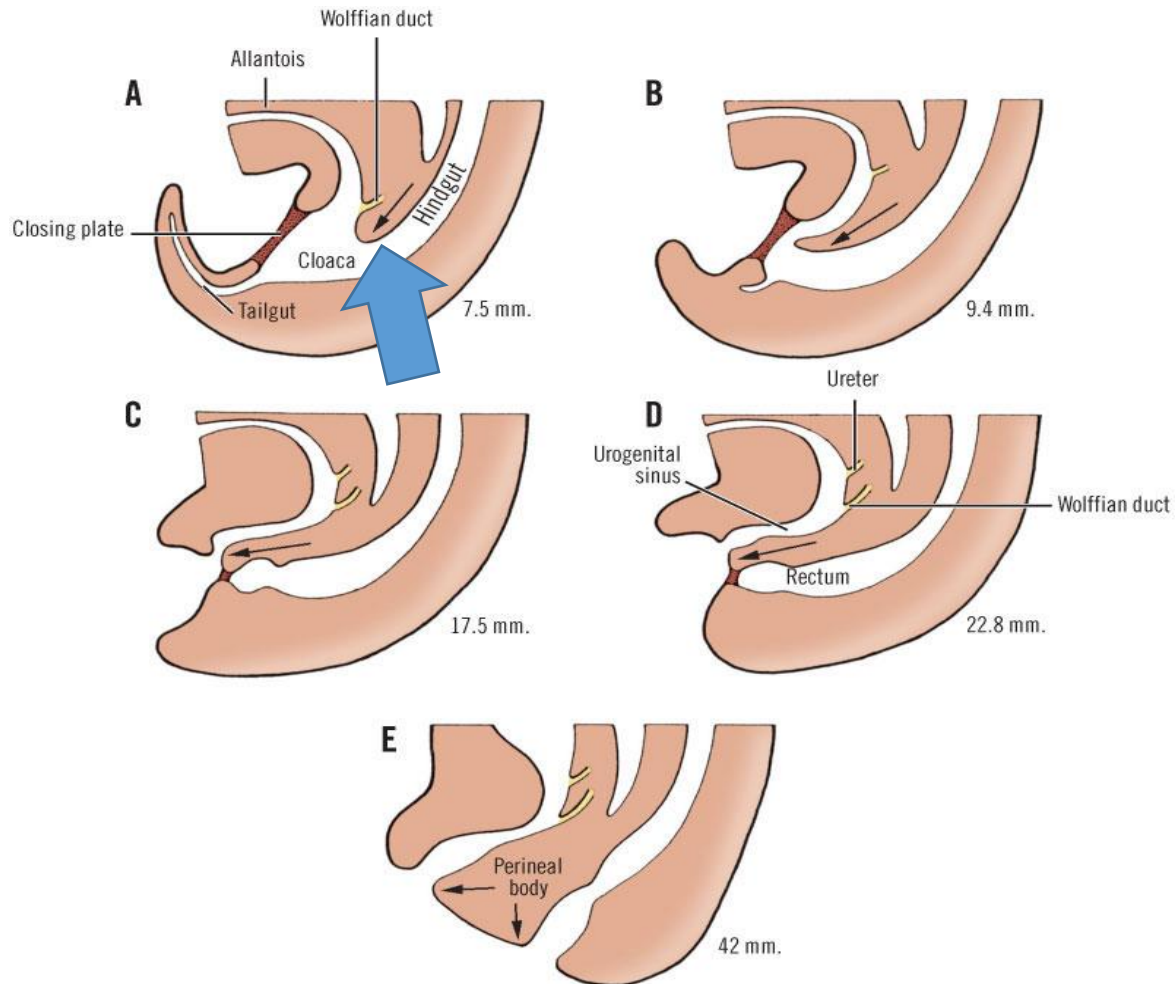

- anální kanál
2/3 ze zadního střeva, 1/3 z proktodea

linea pectinata – původní poloha anální membrány

anokutánní linie – změna epitelu

VÝVOJ TRÁVICÍ TRUBICE

Mikroskopická stavba trávicí trubice

- **Obecná stavba dutých orgánů vč. trávicí trubice:** mukóza (l. epithelialis m., l. propria, l. muscularis m.), submukóza, t. muscularis externa, serosa (l. propria s., l. epith. s.), adventicia
- **Jícen** - stavba, epitel, mukózní a submukózní žlázy, rozdíly v t. muscularis ext., změny v typu epitelu v oblasti kardiie
- **Žaludek** – anatomické a histologické členění, stavba sliznice - areae gastricae, foveolae gastricae, žaludeční žlázy (pyloricae vs. propriae), lokalizace, ultrastruktura a funkce buněk gl. propriae (hlavní, krycí, bb. krčků, enteroendokrinní)
- **Tenké a tlusté střevo, appendix** - anatomické a histologické členění, stavba sliznice, žlázy (Lieberkühnovy krypty, Brunnerovy žlázy), buněčné typy ve střevní sliznici, lymfatický systém, modifikace střevní stěny
- **Rektum a anální kanál** - anatomické a histologické členění, stavba sliznice, změny v typu epitelu
- Vaskularizace a inervace GIT

Embryonální vývoj

- Vznik **primitivního střeva** a jeho deriváty, diferenciac e a charakteristika jednotlivých oddílů, základy přidružených orgánů